

Намаз оқуыңа не кедергі?

ما يمنعك عن الصلاة؟

<қазақ тілі – Kazakh – كازاخي >

Әбу Салих Қазақстани

أبو صالح كازاخستاني

Аударған:

Азамат Махыпбек ұлы

Тексерген:

«Исламға» сайтының басшылығы

ترجمة: أزامات ماخيبك

مراجعة: إدارة الموقع toislam.com

Аса Қамқор, ерекше Мейірімді Аллаһтың атымен.

Оны дәріптеп әрі Одан жәрдем мен кешірім сұрап жалбарынатын Аллаһқа барлық мақтау мен мадақтар болсын. Жанымыздың жамандықтары мен жаман іс-амалдарымыздан Аллаһқа сиынып, Одан пана тілейміз. Кімде-кімді Аллаһ тура жолға бастаса, онда оны ешкім де адастыра алмайды. Ал кімде-кімді адастырса, онда оны тура жолға салар ешкім жоқ. Біз Аллаһтан өзге құлшылыққа лайық ешкім жоқ екеніне, Оның серігі жоқ әрі жалғыз екеніне куәлік етеміз, сондай-ақ Мұхаммед Оның құлы әрі елшісі екеніне куәлік етеміз.

WWW.TOISLAM.COM сайтынан Әбу Салих бауырымыздың таңдап, жинақтап әрі толықтырған баспа күйіндегі бір топ дәрістер жиынын қалың мұсылман жұртшылығы назарына ұсынамыз. Бауырымыздың осынау еңбегі үшін оған алғысымызды айтып, оған Аллаһ екі дүниеде де жақсылық беруін сұраймыз. Мұхаммедке, оның отбасына және оның сахабаларына Аллаһ тағаланың салауаттары мен сәлемдері болсын!

«Исламға» сайтының басшылығы.
WWW.TOISLAM.COM

Аса Қамқор, ерекше Мейірімді Аллаһтың атымен.

Әлемдердің Раббысы Аллаһқа барлық мақтау мен мадақтар болсын, әрі Мұхаммедке, оның отбасына және оның сахабаларына Алла тағаланың салауаттары мен сәлемдері болсын!

Ұлы Аллаһ тағала мейірімін төгіп, кейбір бауырларымыздың ат салысуымен осыдан төрт жыл бұрын «Исламға» деген сайт ашылған болатын. Дыбыс күйдегі Ислам жайындағы мағлұматтардың көптігі - бұл сайттың құндылықтарының бірі болып табылатын. Алға қойылған негізгі мақсат – дініміз ең алғашында пайғамбарымыз Мұхаммедке ﷺ қалай түсірілген болса, қалың жұртшылыққа дінімізді тура сол қалпында жеткізу еді.

Бұл сайттағы лекциялар бүкіл жер бетіндегі орыс тілдес мұсылмандар арасында өте кең таралып кетті. Ізінше әртүрлі ұсыныстар, өтініштер, алғыс хаттар және әлемдердің Раббысы Аллаһқа шүкіршілік айтқан тақырыптағы хаттар келіп жатты.

Көбіне осы сайттағы лекцияларды жазбаша түрде шығару жөніндегі өтініштер келетін еді. Алайда, бауырларымыздың оқып өткен сайттағы лекциялары мен дәрістері дайындық ретінде шағын ғана қағаз бетіне түсірілгені болмаса, үлкен көлемде қағаз бетіне түсірілмеген болатын. Дәрістердің жазбаша түрін талап еткен хаттар легі толастамағаны үшін мен Аллаһтан жәрдем сұрап, иман келтірген бауырларымыздың өтінішін орындауға бел будым.

Менің атқарған істерім:

- 1) Дыбыс күйіндегі материалдардан дәрістер мен лекциялар стилінен алыстамай, тыңдаушыға қалай жеткізілген болса, тура сол қалпында баспаға шығару. Мағынаның дәл болуы үшін, сондай-ақ сөздерді қайталамау мақсатында кейбір жерлері сәл ғана қысқартылып, кейбір сөздері ауыстырылды.
- 2) Қысқаша толықтырулар мен түсініктемелер енгізілді.
- 3) Лекциялардағы аталып өткен аяттар мен хадистерге сілтеме жасалды. Хадистердің алынған жерінің бір-екеуін ғана атап өтумен шектелдім.

Бұл еңбегім тегін таратылып, жалпы осы атқарған ісімнің құқығы өзімде қалады.

Аллаһ тағаладан Оның есімдері мен сипаттары арқылы осы ісімді пайдалы етуін, әрі бұл еңбегім үшін үлкен сый беруін сұраймын. Мұхаммедке, оның отбасына және оның сахабаларына Аллаһ тағаланың салауаттары мен сәлемдері болсын!¹

Әбу Салих.

Нижра жыл санағы бойынша зул-Хижжаның 8-і, 1426 жыл.

2006 жыл, 8 қаңтар.

Аса Қамқор, ерекше Мейірімді Аллаһтың атымен.

¹ Пайғамбарымыздың есімі аталған жерде «ﷺ» деген белгі қойылған. Яғни: «Саллаллаһу алейһи уа сәлләм» деген сөз. Мағынасы: «Оған Аллаһтың салауаттары мен сәлемдері болсын» деген сөз.

Әлемдердің Раббысы Аллаһқа барлық мақтаулар мен мадақтар әрі Мұхаммедке, оның отбасына және оның сахабаларына Аллаһ тағаланың салауаттары мен сәлемдері болсын!

Бұл үндеу-адамды өзінің иесі, әлемдердің Жаратушысы Аллаһқа қайтару мақсатында жазылған. Шын мәнінде біз мұсылманбыз, Раббымызды жақсы көреміз әрі басқалар да Оны жақсы көргенін қалаймыз емес пе? Әрине, кез-келген жаратылыс өзінің жаратушысын, бәлкі барлық әлемдерді Жаратушы Аллаһты жақсы көруін қалаймыз. Егер де біз Жаратушы Иемізді жақсы көрсек, ол да бізді жақсы көрері анық. Кімді Аллаһ жақсы көрсе, онда оны тура жолға салады. Ал кімде-кім тура жолда болса, оны Аллаһ жәннәтқа кіргізері сөзсіз.

Бұл үндеу-кұлшылықтардың ең абзалын тастап кеткен адамдарға арналады. Қолға қалам алуға себеп болған пасық жандарға бағытталған. Иә, достым, қателеспедің, менің бұл сөздерім саған бағытталған. Бізге міндеттеліп, жүктелген құлшылықты тастап кеткен сен емес пе едің? Намаз оқуды керек етпей, оны тастап кетуші ақымақ та сенің өзің.

Арақ пен шарап жетегіне кеткен мұсылмандарды көргенде, біз оған: «Бауырым, арақ ішпе!»-дейміз. Жартылай жалаңаш мұсылман қызды көргенде, оған: «Әпке, Аллаһқа сеніп, иман келтірген әйел затына бұл киім үлгісі жараспайды»-деп айтамыз.

Ал енді сен және сен сияқты намазды тастап, оқудан бас тартқандарды кезіктірсек өзімізге қалай тартамыз?! Сені қалай жақсы көре аламыз?! Сені қалай атасақ дұрыс болады?!

Арақ ішетін адамды мен «Мұсылман бауырым»-дей аламын, себебі оның бұл әрекеті үлкен күнә болып саналады. Дінге қайшы түрде киінген қыз баланы мен «Мұсылман әпкем, қарындасым»-дей аламын, себебі оның да бұл әрекеті тек күнә болып саналады. Ал енді, әй, намазды тастаған жан, сенің бұл ісінді пайғамбар ﷺ «кәпірлік» деп атаса, мен сені қалай атайын?! Сені кім десем дұрыс болады?!

Мәселенің бәрі осында. Сені жақсы көре алмасам, саған қалай жақындауға болады, сені кім деп атасам дұрыс болады, міне осы?! Себебі сен сенімді құлдары үшін Аллаһтың дайындағанына тырыспайсың ғой. Баға жетпес сыйға асықпайтының рас қой.

Мүмкін сен маған: «Бұлай деуге қалай ғана дәтің барды?! Сен қателесесің! Мен Аллаһтың сыйын, ризалығы мен махаббатын қаламайды деп неге айтасың?»-дерсің. Мен саған: «Егер сен шынымен де Аллаһтың ризалығы мен оның сыйына тырысқан болсаң, неге Аллаһқа қарай ұмтылмайсың? Мешітке кіріп, намаз оқуына не кедергі?»-деп өзіңе сұрақ қоя жауап беремін.

Сен Аллаһты жақсы көретініңді айтып, өтірігіңді әлі айтып отырсың ба? Жақсы! Жаман ойдан аулақ бол бауырым, мен сені кекетіп, кемсіткім келіп тұрған жоқ. Бар болғаны сен не себепті намаз оқымайтыныңды білгім келіп тұр.

Сен өзіңе-өзің:

- «Мен не себепті намаз оқымаймын?»

- «Адамдар мешітке барып, құлшылық жасауға сәл болса да тырысып жатқанда, мен неге бармаймын?»

- «Адамдар арасында Аллаһтың азабынан қорқып, сәждеге бас ұратындар бар, ал мен неге ондай емеспін?»

- «Менің олардан қай жерім кем?» деп сұрақ қойып көрдің бе? Жоқ әлде сен өзіңді олардан жоғары санаймысың? Олардың бұл әрекетін «төмендік, артта қалушылық» деп санаймысың? Демек, сенің қолыңды кеудеңе қойып, Жаратушының алдына келіп, шынайы түрде жалбарынуыңа тәкаппарлық кедергі болғаны ғой. Жоқ, тәкаппарлық деген... Жо-жоқ! Аллаһ сені одан сақтасын деймін. Жоқ, Аллаһ тәкаппарлықты басқа жазбасын!

Немесе намаз оқымаушы әйелге қарап: «Әй, Аллаһтың күңі! Сен намазды тек ер адамдарға жүктелген деп ойлаймысың? Аллаһпен ант етемін, намаз ерлерге қалай жүктелсе әйелдерге де тура сол дәрежеде жүктелген. Намаз кез-келген адамның міндеті,

әрбірінің мойнына жүктелген парыз. Орындамаған адам ері болсын, әйелі болсын тегіс сұраққа түседі»-деймін.

Ей, намаз оқымаушы, бері қара да ренжіме. Мен сенің ашуланғаныңды емес, керісінше, бар болғаны жәннат бақтарына бірге жетуімізді қалаймын. Әлде сен жәннатты керек етпейсің бе...?

Намаз оқуды көптеген жандар, тіпті Исламға жақындығы жоқтар да қалап, аңсайтынын хабарлағым келеді саған. Аллаһ сені мұсылман еткенін көріп, олар саған қызғанышпен қарайды. Бұны Аллаһтың өзі баяндап, Қасиетті Құранда:

﴿يٰۤاَيُّهَا يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَوْ كَانُوْا مُسْلِمِيْنَ﴾

«Кәпір болғандар әлі мұсылман болуды қалайды»²-деген. Аллаһ саған бес уақыт намазды жүктегенін де қызғанады, себебі намаз себебімен дінге кіргендер көптеп кездеседі емес пе?! Рено есімді француз: «Әрдайым мешітке кіргенімде, мені бір ұнамды сезім құрсап алатын»-дейді. Басқаша айтсақ, өзінің мұсылман еместігі оны таңқалдыратын. Ал енді сен мұсылман бола тұра Аллаһтың үйіне кіруге аяғың баспай ма? Бұлай жасаудан тартынамысың? Намаз оқығың келмей ме? Әлі күнге шейін намаз оқымауыңа не себеп? Маған ашылып, сырынды айтшы, Аллаһпен ант етейін, сенің сөзіңді соңына дейін тыңдап, сенің қиыншылығыңды түсінуге тырысамын. Тек не үшін намаз оқымайтыныңа жауап берші. Мүмкін бірігіп шешімін табармыз.

Томас Арнольд есімді біреу жайында да айтып берейін. Бірде ол: «Мұсылмандармен алғаш кездескен адам таң қалып, тіпті қатты әсер алуы мүмкін. Шынымен де, қай жерде болсын, жай жолда ма, жоқ темір жол платформасында ма, жоқ жайылымды алқапта ма, нақты белгіленген уақыты келгенде сол адам барлық жұмысын тастап, асықпай намазына кірісетіні көкейде ризашылық тудырады»-деген.

Ал сен Мысырдағы яһудилер қоғамының ақсақалы Зәкки Ғариб жайында естуің бар ма? Ол: «Мен неге Ислам қабылдамадым?»-деген сұрақты өзіме әркез қоямын. Бұл менің мазамды алып, тыныштығымды кетірген сауал. Ауылшаруашылық плантацияларында адамдар жаппай намаз оқуға кіріскенде бұл сұрақ менің мазамды алып, «Олар жасап жатқанындай мен де намаз оқып көрсем бе екен?» деген ой туатын. Аллаһқа мадақ, бұл мені Исламға әкелді. Алайда бұл менің намаздан алпыс бес жыл бойы алыс болғанымнан кейін келді»-деген.

Намаз оқуға деген құлшынысы зор бола тұра ол Исламды алпыс бес жасында қабылдаған. Мен мұны не үшін айтып тұрғанымды түсінемісің? Яһудилер мен христиандар біздің намазымызды қалайтынын білесің ғой, ал өзің мұсылман бола тұра оны тастайсың ба? Қолда бар алтынның қадірі жоқ деген осы ғой, сірә! Мұсылманның санын толтырып, сапасына нұқсан келтіріп жүргеніңе ұялмайсың ба? Аллаһ сенің Исламыңды алып қояды деп еш қорықпаймысың? Мен сен үшін алаңдаймын. Тезірек тұр, Жаратушың Аллаһқа құлшылық жасап, намаз оқуға асық!

Мүмкін дұрыс ойлап таптым дегендей: «Достым, менің жұмысым бар. Ақша табу керек. Намаз оқуға қолым тимей жүр»-дегендей жаңа сылтау таптың ба? Бұл сенің сылтауың ба? Бұл сөзің шындыққа еш жанаспайды емес пе? Аллаһтың елшісі ﷺ не дегенін тыңдап көрші. Ол кісі ﷺ: «Алла тағала: «Шын мәнінде біз мал-мүлікті намаз оқылып, зекеті төлену үшін түсірдік»-деді»³-дейді. Сенің ақша табуыңа себеп болатын жұмысың саған не үшін берілгені түсінікті болды ма? Ол дүниенді Аллаһ намазды орындап, зекетін төлеу үшін берген. Аллаһ мейірімі арқасында жұмыс жасап, намаз оқымай жүрсең, ертең бұл өзіңе қарсы болатыны анық қой. Сәл болса да ой жүгіртсең болмай ма?

² Хыжыр сүресі, 2 аят.

³ «Силсилатус-Сахиха», (1639). Әбу Уақид Әл-Ләйсиден.

Сонда да қолыңның бос еместігін айтасың ба? Уақытың жоқ па? Намаз себебінен ақшаң мен мал-мүлкінді жоғалтып аламын деп қорқасың ба? Бұлай жасауың керісінше сені шығынға әкеледі. Діни міндеттемелерден алаңдатып, қолдарын мал-мүлік пен жұмыс құрсаған адамдарға Аллаһтың не дегенін байқап қарашы. Олар төмендегі аятта мысал етілген адамдар тобына кіреді:

﴿بَلْ تُؤْتُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا □ وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ وَأَنْتُمْ □﴾

«Жоқ, сендер дүние өмірін жоғары қоясыңдар. Негізінен ақырет жақсырақ әрі мәңгі»⁴-деген. Сондай-ақ тағы бір аятта:

﴿إِنَّ هَؤُلَاءِ يُجِبُونَ الْعَاجِلَةَ وَيَجِدُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا □﴾

«Әлбетте, бұлар жақын өмірді сүйеді және ауыр күнді артқа тастайды»⁵-деген. Ал сен пайғамбарымыздың ﷺ мына хадисін естідің бе? Пайғамбарымыз ﷺ Аллаһ тағаланың сөзін жеткізіп: «Ей, адам, маған құлшылық қылуға уақыт бөл. Мен сенің жүрегіңді байлыққа толтырып, сені кедейліктен сақтаймын. Ал егер бұны жасамасаң, жұмысыңды көбейтемін де сені кедейліктен құтқармаймын»⁶-деген. Естідің бе?! Аллаһ тағала мен оның елшісі ﷺ ешқашан жалған айтпайды. Шын мәнінде ризықты үлестіруші ол Аллаһ. Ақша мен байлықты өзі қалай берсе, тура солай алып қоя алады. Келісемісің?

Осындайдан кейін де намаз оқымайтындарға таңым бар! Кейде бір дүңгіршектегі сатушы немесе фабрикада істеуші адамға: «Бауырым, намаз уақыты келіп қалды, жүр, намаз оқып қайтайық»-десең, ол тараптан: «Жұмыс деген құлшылық қой»-дегендей жағымсыз әрі пасық сылтау естисің. Парыз етіліп, мойынға жүктелгеннен алаңдататын жұмыс құлшылық бола ала ма?! Бұл қандай құлшылық?!

Әй, намазға салғырт қараушы жан! Егер де сен жұмысқа бола намазды тастап: «Дүңгіршегімді жауып намазға барсам елу тиынымды ала алмай шығынға ұшыраймын»-деп қорықсаң, сөзсіз осы дүниемен мастанып қалған үлкен шығындағы адамға айналасың. Себебі бұл парыз сау тұрмақ ауру адамның да мойнынан түспейді. Ауру адамға жүктелген болса, сау болып жұмыс істеп жүрген адам сұралмай қайда бармақ?

Мүмкін сен дәретті қалай алатынын білмей, бұл сені ұялтып, саған қиындық тудыратын шығар! Жоқ әлде дәрет алуды білесің, алайда бес уақыт намаз сайын намазға бола аяқ киімді шешу қиындық тудыратын шығар. Біле-білсең, бұдан да қиын жағдайлар болады. Сен болсаң бір аяқ киімге бола бас қатырасың ба?! Егер де бұл қиын болса, онда аяқ киімді шешпей-ақ оқы⁷. Тек таза дәретті болсаң жеткілікті.

Дәретті қалай алу керектігін білесің бе? Білмеймісің? Ондай болса мұқият тыңдап, ұғып ал: Қолыңды білезігіңе дейін үш мәрте жу.⁸ Сумен аузыңды шайып, одан кейін

⁴ Ағла сүресі, 16-17 аяттар.

⁵ Инсан сүресі, 27 аят.

⁶ Тирмизи (2466), Әбу Һурайрадан ﷺ.

⁷ Яғни шөп, топырақ, жер сияқты аяқ киім салдарынан бүлініп қалмайтын жерлерде намазды аяқ киіммен оқуға болатыны айтылған. Бұндай жерлерде аяқ киімді шешпей намаз оқу пайғамбар ﷺ сүннеті мен сахабалар жолына сәйкес келетін нәрсе. Әбу Сағид Әл-Худри ﷺ жеткізген хабарда: «Бірде пайғамбарымыз ﷺ өзінің сахабаларымен намаз оқып жатып, аяқ киімдерін шешіп, сол жағына қойып қойды. Бұны көрген сахабалар да аяқ киімдерін шешіп қояды. Пайғамбарымыз ﷺ намазды аяқтағаннан кейін: «Аяқ киімдеріңді шешуге не себеп болды?»-деп сұрайды. Олар: «Сіздің аяқ киім шешкеніңізді көріп біз де шештік»-дейді. Сонда пайғамбар ﷺ: «Шынында маған Жәбрайл келіп, аяқ киімде нәжіс бар екенін айтты. Араларыңнан біреулерің мешітке келсе, аяқ киімін жақсылап қарасын. Егер де аяқ киімінен нәжіс байқаса оны жерге жақсылап сүртіп, (аяқ киімде) оқысын»-деді»-дейді. Әбу Дәуд, (650).

⁸ Әус ибн Әус әс-Сақифидің ﷺ: «Мен пайғамбарымыздың ﷺ қолын білезігіне дейін үш рет жуғанын көрдім»-деген сөзінен. Ән-Насай (1/64), Ахмад (4/9).

мұрныңды да тазала.⁹ Одан кейін бетіңді жу. Бет жуу дегенде маңдайыңның шаш басталатын жерінен бастап иектің астына дейінгі аралық және екі құлақ аралығы меңзеледі. Бетіңді жудың ба? Бәрекелді! Енді оң қолыңнан бастап¹⁰ екі қолыңды кезек-кезек шынтағыңа дейін үш реттен¹¹ жуып, тазалап шық. Шынтағыңды қоса жу. Содан кейін қолыңды сулап алып, сулы алақаныңмен алға, артқа¹² бір мәрте басыңды сүртіп шық.¹³ Сосын сулы қолыңмен бір рет құлағыңның іші-сыртын сүртіп, тазала.¹⁴ Осыдан соң аяғыңды тобығыңа дейін үш реттен жуып шық.¹⁵ Қолдарың мен аяқтырыңды жуғанда жуылу керек деген жерден асырып жусаң тіпті жақсы болар еді.¹⁶ Осыдан кейін сен үшін Жәннаттың сегіз есігін айқара ашып беретін мына сөздерді айт:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

/Әшһәду әллә иләһә иллаллаһу уахдаһу лә шәриикә ләһу.
Уә әшһәду әннә Мухәммәдән ғабдуһу уә рәсуулуһу/

⁹ Лақыт ибн Сабраның: *«Дәрет алу барысында аузыңды шай»*-деген сөзінен. Әбу Дәуд (144). Сондай-ақ Әбу Һурайрадан ﷺ жеткен хабарда ол пайғамбарымыздың ﷺ: *«Қайсыбірің дәрет алсаңдар, мұрнына су толтырып, оны сіңбіріп тастасын»*-деген сөзін келтіреді. Бұхари (162), Муслим (237).

Ескерту: Пайғамбарымыз ﷺ мұрны мен аузын қалай шаятын еді дегенге келсек, Осман ﷺ мен Алиден ﷺ жеткен хабарларда олар: *«Аллаһ елиісі аузы мен мұрнын бір уыс сумен шаятын. Ол бұны үш рет қайталайтын»*-деген. Осман ﷺ хадисі Бухари келтірген (159) және Муслим келтірген (226) хадистерде, ал Али ﷺ хадисі Бухаридың (2615) және Әбу Дәудтің (112) хадистерінде келген. Абдулла ибн Зәйдтің хадисінде: *«Сосын аузына су толтырып, оны шайып, мұрнына да толтырып, оны сіңбіріп тастайтын. Ол суды алақанымен үш мәрте көсіп алатын»*-делінген. Бұл хадистерден пайғамбарымыздың ﷺ суды аузы мен мұрнына толтырғанда арасын бөлмей, аузына толтырып, бірден мұрнына да толтырғандығын байқаймыз. Одан кейін суды сіңбіріп тастап, осылай үш рет қайталайтын.

¹⁰ Айша анамыздан жеткен хабарда ол кісі: *«Пайғамбарымыз ﷺ аяқ киімін кигенде, таранганда, тазарганда және барлық істе де оң жағынан бастауды ұнататын»*-деген.

¹¹ Пайғамбарымыз ﷺ дене мүшелерінің бет, қол, ауыз, мұрын, аяқ сияқты жерлерін үш реттен жуатын болған. Бұған сүннет дәлел болып табылады. Бұхари (159) және Муслимнен (226) Осман ибн Афған ﷺ сөзі бойынша келтірілген хадисте ол пайғамбарымыздың ﷺ қалай дәрет алатынын көрсетіп жатып, аталған мүшелерді үш-үштен жуып шыққан. Бұхаридегі (158) Абдулла ибн Зәйдтен жеткен хадисте пайғамбарымыз ﷺ екі реттен жуғаны айтылған. Сондай-ақ Бұхариде (157), Әбу Дәудте (138) және т.б. Абдулла ибн Аббас ﷺ сөзі бойынша пайғамбар ﷺ тек бір рет жуғаны айтылған.

¹² Абдулла ибн Зәйд Әл-Ансариден жеткен хабарда ол кісі пайғамбарымыздың ﷺ қалай дәрет алатынын көрсетіп жатып, сулы қолымен басын алға, артқа сүртіп шыққан. *«Мәсих тартқан»*. Басын маңдай жағынан бастап, желкесіне дейін сүртті. Одан кейін сүртуін бастаған жерге қайтып оралды. Бұхари (185), Муслим (235).

¹³ Али ﷺ пайғамбарымыздың ﷺ қалай дәрет алатынын көрсетіп жатып басын бір рет сүртіп шыққан. *«Бір рет мәсих тартты»*. Әбу Дәуд (115)

¹⁴ Абдулла ибн Амр ибн әл-Ас ﷺ Аллаһ елшісі ﷺ қолының сұқ саусағын құлағының ішіне салып, онымен ішін сүртіп, бас бармағымен сыртын сүрткенін айтады. Әбу Дәуд (135).

¹⁵ Бетті, екі қолды шынтаққа дейін, аяқты тобықпен қоса жуу және басқа мәсих тартудың міндеттілігі Аллаһ тағаланың:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ ﴾

«Әй, иман келтіргендер! Егер намазға тұрсаңдар жүздеріңді, қолдарыңды шынтақтарға дейін жуыңдар. Бастарыңа мәсих тартыңдар және аяқтарыңды тобыққа дейін жуыңдар»-деген сөзі дәлел. (Мәйдә сүресі, 6 аят).

¹⁶ Әбу Һурайрадан ﷺ жеткен хабарда пайғамбар ﷺ: *«Шын мәнінде менің үмметім Қиямет күні есеп беруге шақырылады. Ал олардың жүздері, қолдары және аяқтарында дәреттің ізі қалып, жарқырап тұрады»*-деген. Сонда Әбу Һурайра ﷺ сөзін жалғап: *«Осы нұрды көбейтуге кімнің шамасы келсе солай жасасын»*-деді. Бұхари (136), Муслим (246). Әбу Һурайрадан ﷺ жеткен тағы бір хадисте: *«Менің ең сүйіктім: «Мүминнің жәннаттағы әшекейі (нұры) оның дәрет алғандағы су жеткен жеріне дейін болады»-дегенін естідім»*-дейді. Муслим (250)

«Аллаһтан өзге құлшылыққа лайықты ешкім жоқ, Ол жалғыз әрі Оның серігі жоқ екеніне, сондай-ақ Мұхаммед Оның құлы әрі елшісі екеніне куәлік етемін»¹⁷

Жуынып, тазаланып алдың ба? Ондай болса аяқ киімді ки де келесі намаздарда шешуге ерінсең, аяқ киімді шешпей-ақ намазға кіріс. Біреу тұрып: «Жо-жоқ! Мәселе аяқ киімде емес. Сол да сөз болып па? Мен намаз оқығым-ақ келеді, алайда мен үшін намаз ауыр ма деймін!»-деп қиынсынуы мүмкін.

Намаз-еш қиындығы жоқ, жеңіл құлшылық. Бұл шыдай алмайтындай ауру емес, алайда оны оқымау-кез-келген аурудан өтіп кетерлік қиын әрі жаман азапқа әкеп соғады.

Оған намазды ауыр қылып көрсететін нәрсе-Аллаһтан алыстататын күнәлар ғана. Сол үшін де намазға кірісіп, сәждеге бас қойғанда Ұлы Аллаһтан жәрдем мен қиындықтан босатуды сұрап жалбарын да, жылап жібер... Иә, шын жүректен жылап жібер. Көз жасы деген таптырмас байлық әрі Аллаһ оны бағалайды. Сол үшін де Раббыңа жалбарынғанда көз жасыңмен жалбарын. Сонда намаз да сен үшін жеңіл болады.

Намазға жығыл!!! Намаз оқы!!! Ұлы Аллаһтың құзырына тұрып, Оған жақындауға тырыс. Ең алғашында Оған жақындау сәл қиындық туғызары сөзсіз, алайда екінші кезде сәл жеңілдеп, үшінші кезде одан да жеңіл болып, төртіншісінде намазға деген сүйіспеншілігің ашылғанын байқайсың. Алайда, шынайы түрдегі ықылас болу керек.

Мүмкін басқа біреу: «Мені қинап жүрген мәселе бұл емес. Мен намаз оқысам болды, бір жаман нәрсе болады. Бірде аяқ киімді мешіттен ұрлап кетті. Тағы бірде намаздан кейін қатты ұйықтап кетіп едім, қалтамдағы әмиянымды алып кетіпті біреулер»-деп, жаңа сылтау айта бастайтын шығар.

Бұл істе сен үшін тек жақсылық бар емес пе?! Мүмкін Аллаһ Өзін ұмыттырмауды қалап, тағдырға деген сеніміңді күшейтіп, Аллаһтан жәрдем сұрауды үйреткісі келген шығар. Аллаһ тағаланың мына аяттарына назар аударып, не дегенін қарап көрші:

﴿وَمَنْ النَّاسِ مَنْ يَغْبُ اللَّهُ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكُمْ هُوَ الْحُسْرَانُ الْمُبِينُ﴾

«Адамдар арасында Аллаһқа құлшылық жасауда немқұрайлы қарайтындар бар. Егер оған бір жақсылық келсе, көңілі орнығады да, егер бір зияндық келсе, жалтарып, теріс айналады. Ол осы дүниеде, ақыретте де зияндыққа кенеледі. Міне, бұл нағыз зиян»¹⁸-деген. Сол үшін де қиындық келсе салың суға құрымасын. Аллаһқа мадақ айтып, сабыр сақта әрі қайтпас-қайсар берік бол.

«Намаз оқуыңа не кедергі?»-дегенге басқа біреу: «Әй, бауырым, тыңда мені. Ең маңыздысы жан емес пе? Ал менің жаным, ниетім таза ғой. Мен намазсыз да Аллаһты жақсы көремін»-дейді.

Бұл тек ақымақ адамның айтар сөздері десек қате кетпейміз. Бұған өздеріңіз де келісетін шығарсыздар. Адамның жанын Аллаһтан басқа кім біледі? Сенің жүрегің шынымен де таза шығар, ал оны қалай байқауға болады? Мен үшін жан тазалығының дәлелі тек намаз. Пайғамбарымыз ﷺ: *«Сенім мен күпірлік арасы-намазды тастау»¹⁹*-деген. Демек, намаз оқымау арқылы сен пайғамбарымыз ﷺ «күпірлік» деп атаған нәрсені жасайсың. Ал күпірлігі бар адамның жүрегі, жаны таза болады дегенге өзің келісе аласың ба? Жүрегің таза болса иман белгісі болып табылатын намазды неге оқымайсың?!

Намаздың сен үшін маңызы жоқ деймісің?! Аллаһтың бұйрығы сен үшін маңызсыз ба? Егер де сенің жұмысыңның бастығы саған бір жұмыс тапсырып, сен оған: «Бұйрықтарың мен үшін маңызсыз, құны жоқ бос сөз»-десең, жазаң не болмақ?! Кем

17

Омардан ﷺ жеткен хабарда Аллаһ

елшісі ﷺ: *«Кімде-кім дәретті дұрыс күйде алып, содан кейін «Аллаһтан өзге құлшылыққа лайықты ешкім жоқ, Ол жалғыз әрі Оның серігі жоқ екеніне, сондай-ақ Мұхаммед Оның құлы әрі елшісі екеніне куәлік етемін»-деп айтса, оған Жәннаттың сегіз есігі ашылып, ол қалаған есігінен кіреді»*-деген. Муслим (234).

18 Хаж сүресі, 11 аят.

19 Тирмизи, (2618). Жәбир ибн Абдулладан ﷺ.

дегенде жұмысыңнан айрылатының рас қой?! Аллаһ келтірілген мысалдардан жоғары. Ондай болса Аллаһтың:

□ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ ﴿

«Намазды толық орындаңдар»²⁰-деген әмірін түкке тұрғысыз деп айтуға қалай ғана дәтің барады?! Мұндай сөздер үшін адам Исламынан да айрылып қалуы ғажап емес. Сол үшін жаным таза десең, дәлелдеп бақ, намаз оқы!

Не дейсің? «Ертең немесе жұма күні немесе Рамазанда бастаймын»-деймісің?! Жұмаға жетпей, о дүниелік болсаң не істер едің? «Ниетім таза, өмірім жетіп, өлмей тірі қалғанымда намаз оқытынымды Аллаһ біледі» деп ойлаймысың? Жақсы ниет жаман істі жақсы қылып өзгертпейді, ал жаман ниет жақсы ісіңнің өзін бүлдіріп, керексіз ететінін естімеп пе едің? «Бір жылдан кейін намаз оқимын, екі жылдан кейін ораза ұстаймын, үш жылдан соң сақал жіберемін»-дегенді елестетіп қарашы! Жай ниетпен жүріп сауап жинаймын деген ақылға сыймас ақымақтық емес пе? Жоқ, бауырым, ниет деген соңынан амалды талап етеді.

Мүмкін осы арада бірен-біреу: «Болды, жетер! Сен тым қатты кетіп барасың. Аллаһ тағала ерекше Мейірімді, күнәларды Жарылқаушы емес пе? Осы күнәмізді кешірет»-деп айтуы ғажап емес. Иә, Аллаһ тағала ерекше Мейірімді, күнәларды Жарылқап, Кешіруші екені рас. Алайда бойұсынбайтын адамның оның мейірімінен үміттенуі ақылының таяздығын, қасіретке ұшырағандығын білдіреді. Аллаһ бұйырған істі орындамай оның мейірімінен үміт етсең нағыз ақымақтың өзі боласың. Сол үшін де ең алдымен боұсынып, содан кейін ғана Оның мейірімділігін айтып, Оның мейірімі мен рақымынан үміттен.

Намазды сәл де болса қалдырма, сонда денеңнің әрбір жасушасы құлшылықта болады. Намаз деген-жан мен тәннің атқаратын арнайы сөздері мен әрекеттерінен тұрады. Ақыл мен тәннің ден қоя ұйып тұруы, тілмен айтылатын ғибадат-куәлік сөзін айту, Аллаһтан жәрдем мен қорған сұрау, Оның есімдерін ауызға алу, Құран оқу, Оны мадақтау, Оған жалбарыну, Одан мейірім мен рақым сұрау. Дене мүшелерің рукуғ бен сәжде жасайды. Ақылың Аллаһ сөздерінің мәнін түсінумен ынтық болып, терең ойға бөгеді. Тәнің, тілің, жаның яки барлық тұла бойың Аллаһқа жалбарынып, рахатқа кенеледі. Сондықтан да намаз оқымайтын адам бақытсыз әрі қанша жерден бай, әдемі, атақты, күшті болса да бұл өмірдегі бақыттың не екенін білмейді. Аллаһпен болған байланысты орната алмаған адам әсте бақытты бола алмас.

Пайғамбарымыз ﷺ: «Көздерімнің рақаты намазда»-деген²¹. Намаздың неткен ғажап екенін байқап қарашы! Басқа бір хадисте Аллаһ елшісі ﷺ Ұлы Раббысының сөзін жеткізіп: «Мен құлым екеуіміздің арамызға намазды бөліп қойдым»-деген²². Аллаһ тағаланың бұл айтқан сөзін түсініп тұрмысың?! Сенің намазың өзің мен Раббың араларыңда бөлініп қойылған. Жай ғана елестетіп, өміріңде бір атақты, мансапты, бай-қуатты адаммен кездесу маңдайыңа жазылып қалды деп ойла. Сен сол кездесуге барар ма едің?! Сөз жоқ, жоқ демесің анық қой. Тіпті барып келгеннен кейін сол кездесу есіңнен кетпестей болып қалары да анық емес пе?! Ал Аллаһпен, Әлемдер Раббысымен, Құдіреттімен сұхбаттасуға қалай қарайсың?!

Себебі сен намазыңда Фатиха сүресін оқып:

□ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿

«Әлемдер Раббысы Аллаһқа барлық мадақтар болсын»-дегенінде, Аллаһ тағала: «Құлым маған мадақ айтты»-дейді. Сен:

□ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿

²⁰ Бақара сүресі, 43 аят.

²¹ «Сахихул Жәмиғ». (3098). Әнәс ибн Мәлик ﷺ сөзінен.

²² Әбу Дәуд, (821). Әбу Һурайра ﷺ сөзінен.

«Аса Қамқор, ерекше Мейірімді»-дегенінде, Аллаһ: «Құлым мені мақтады»-деп айтады. Сен:

□ يَوْمَ الدِّينِ مَا لِكَ

«Қиямет күнінің патшасы»-дегенінде: «Құлым мені ұлықтады»-дейді²³. Осыдан артық зат бар ма?! Осыдан артық мақсат пен мұратты айта аласың ба?! Сен болсаң бұны қаламайсың ба?! Керек еткің келмей ме?! Бауырым-ау, бойыңдағы әрбір жасушаның өзі де Аллаһтың қалауымен болған жоқ па?! Бақытың да, өмірің де, өлімің де тек оның қолында емес пе?! Солай бола тұра одан бет бұрып қайда қашасың? Одан алыстауыңа не себеп? Алдына келіп, иіліп, оған құлшылық жасаудан неге тартынасың? Өмірің де, өзің де оның қолында емес пе? Сені жоқ қылуды қаласа, оған ол еш қиындық туғызбайды. Ал сосын қайта тіріліп: «Құлым менің! Сені өзіме шақырғанымда маған неге тіл қатпадың? Намаз орындауды бұйырғанымда оны тастауыңа не себеп болды?»-деп сұраса жауабың не болмақ? Не дей аларсың?

Намаз оқуыңа не кедергі? Пайғамбарымыз ﷺ өлер шағында: «Намаз, намаз, намаз! Намазда Аллаһтан қорқыңдар»-деп айтып кеткен²⁴. Бұл сөйлемде намазды оқудың артықшылығы мен оны тастаушыға деген қорқытудың қаттылығы байқалады. Бұл бізге, мұсылман жұртшылығына пайғамбарымыздың ﷺ қалдырып кеткен өсиеті.

Сақ болғайсың! Қасірет пен қиыншылыққа толы Қиямет күні күнеларыңды, әсіресе намаз оқымауыңнан жиылған күнеларыңды арқалап, азапқа душар болып қаласың ба деп қорқамын. Амал дәптерлер таратылған кезде халің не болмақ? Жағдайыңнан кім хабардар? Ал сол қиын күні сұралатын сұрақтың ең алғашқысы да осы намаз болады²⁵.

Имам Ахмад: «Адам жүрегіндегі Ислам сапасы оның намазға деген қарым-қатынасынан байқалады. Ал оны тастаушыға Исламнан алар орын жоқ»-деген. Сол үшін де адам жүрегіндегі Исламды өлшеп, таразылайтын құрал-намаз. Исламдағы орныңды айқындап алғың келсе, өзіңнің намазға деген қарым-қатынасыңа қарап біл. Аллаһ елшісі ﷺ: «Кімде-кім Аллаһ оған не әзірлеп қойғанын білгісі келсе, онда өзі Оған не әзірлеп қойғанына қарасын»-деген²⁶.

Аллаһ тағала Қасиетті Құранда:

□ وَأَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ

«Аллаһпен жүздесуді қалап таңертең, кешке Раббыларына жалбарынғандармен бірге өзің де сабыр ет»²⁷-деген. «Таңертең, кешке Раббыларына жалбарынғандармен бірге»-дегенді кейбіреулер: «Бес уақыт намаз оқушылар»-деп түсіндірген²⁸.

Намаз жайлы сөз қозғауды бастағаннан кейін ол жайында толық мағлұмат беріп кеткеніміз жөн. Ондай болса тағы бір айта кетері, парыз етілген намаздан өзге де намаздар бар. Пайғамбарымыз ﷺ мұндай намаздарды орындауға шақырып, мүминдерге көп қайталап айтып кеткен²⁹. Өзі де парыз етілген күнделікті он жеті рәкәғат намазбен қатар он екі рәкәғат қосымша намаз оқитын болған³⁰.

²³ Әбу Дәуд келтірген жоғарыдағы Әбу Һурайра ﷺ хадисінің негізіне сүйене ықшамдалған нұсқа.

²⁴ «Әссилсиләту сахиһа». (868). Умму Сәләмә сөзінен.

²⁵ «Адамның амалдарынан ең алғаш сұралатыны-намаз. Егер де намазы толық болса, онда ол жетістікке жеткен болып саналады. Ал егер де толық болмаса, онда ол анық шығынға ұшыраушы болады»-деген хадис негізіне сүйеніп айтылған. Тирмизи, (413). Әбу Һурайрадан ﷺ.

²⁶ «Сахихул Жәмиғ». (6006). Әбу Һурайра ﷺ мен Әнәс ибн Мәлик ﷺ сөздерінен.

²⁷ Кәһф сүресі, 28 аят.

²⁸ Қуртуби «Әл-Жәмиғ ли ахкамил Қуран». Ибн Аббас ﷺ, Мужәһид және Хасан әл-Басри сөздерінен.

²⁹ Әбу Һурайрадан ﷺ жеткен хабарда Аллаһ елшісі ﷺ: «Шын мәнінде Ұлы Қиямет күні мұсылман құлдың сұралатын ең бірінші нәрсесі-намаз. Өзіне айқын бола тұра, Құдіретті Ұлы Аллаһ тағала өз періштелеріне: «Құлымның намазы толық, толық еместігін қарап көріңдерші»-дейді. Егер де толық болса, онда толық деп жазылады. Ал егер де кемістігі бар болса, онда Аллаһ: «Құлымның қосымша оқыған намаздары бар ма екен, байқап қараңдар»-деп айтады. Егер де оның оқыған қосымша намаздары бар болса,

Намаз-өмірінің ағымын өзгертіп, өмір салтынды дұрыстайды. Дәрістеріміздің бірінде біз: «Егер адам толығымен Ислами тұрғыда өмір кешкісі келсе, онда ол айналаға, өзін қоршаған ортаға Ислам призмасы арқылы қарау керек»-деп айтып кеткен болатынбыз. Өзін қоршаған ортаға Ислам призмасы арқылы қарау-адамды толығымен Ислам қабылдауға, толығымен Исламға берілуге әкеледі әрі осы арқылы ол толыққанды мұсылман болады. Өзінің жүріс-тұрысын, отырысын, жатысын, адамдармен қарым-қатынасын, бәрін де Ислам тұрғысынан қарайды. Ал оны осындай көзқарасқа жетелейтін құрал-намаз. Бұл адам өмірін танымастай етіп өзгертуге шамасы келетін нәрсе.

Бұл сөзімізге дәлел іздесек, оны Шұғайб пайғамбармен болған оқиғадан аңғару қиын емес. Шұғайб عليه السلام пайғамбарды еске алып қарайықшы:

□ وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنِّ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَوْفُوا
 إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ □ الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ

«Мәдиян еліне туыстары Шұғайбты жібердік. Ол: «Әй, Елім! Аллаға құлшылық қылыңдар, сендердің одан өзге құлшылыққа лайықты тәңірлерің жоқ. Сендерге Раббыларыңнан ашық дәлел келді. Енді өлшеу мен таразылауды толық орындаңдар. Адамдардың нәрселерін кемітпеңдер. Түзелтілгеннен кейін жер бетінде бүлік жасамаңдар. Егер сенсеңдер, сендерге осы істерің жақсы болады»-деді»³¹. Тағы бір аятта:

□ وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مَا إِلَهٍ غَيْرُهُ وَلَا تَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ
 إِنِّي أَرَأَيْتُمْ بِخَيْرٍ وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ □ وَيَا قَوْمِ أَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ
 وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ □ بَيِّنَةٌ لِلَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ
 إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿﴾

«Мәдиян еліне туыстары Шұғайбты жібердік. Ол: «Әй, Елім! Аллаға құлшылық қылыңдар, сендердің одан өзге құлшылық қыларлық тәңірлерің жоқ. Сондай-ақ, өлшеу мен таразылауды толық орындаңдар. Расында мен сендерді молшылық ішінде көремін. Мен сендер үшін азабы бәрін қамтитын ауыр күннен қорқамын»-деді. «Әй, қаумым! Өлшеу мен таразылауды толық орындаңдар. Адамдардың нәрселерін кемітпеңдер. Сондай-ақ жер жүзінде бұзық болып жүрмеңдер»-деді. «Егер сенсеңдер, сендерге Аллаһтың қалдырған халал нәрсесі қайырлы. Алайда мен сендерді сақтай алмаймын»-деді»³²-делінген.

Шұғайб عليه السلام не дегенін байқап қарасақ, ол: «Бәлен істерің жақсы болады, Расында мен сендерді молшылық ішінде көремін»-деді емес пе?! Яғни, бұзықтық салдарынан олар бұл берілген нығметтен айрылып қала ма деп қорыққан.

Тура сол сияқты мен де саған берілген нығметтерден айрылып қаласың-ау деп сен үшін қорқамын. Сол орайда Шұғайб عليه السلام айтқан сөзді саған айтып: «Исламнан болғанның бәрі де сен үшін жақсы болады. Аллаһ тағала саған нығметтер беріп, ризығына бөлегенін байқадым, ондай болса Оған рахмет айтып, шүкіршілік жасаушы құл болсаң жаман болмас. Басынды иіп, сәл де болса құлдығыңды мойындасаң нең кетер?!»-дегім келеді.

Шұғайбтың عليه السلام қаумы оған не дегенін білгің келе ме? Онда мына аятқа көз таста:

□ مَا تَشَاءُ فِي أَمْوَالِنَا أَوْ أَنْ تَفْعَلَ قَالُوا يَا شُعَيْبُ أَصْلَاحُكَ تَأْمُرُكَ أَنْ نَتْرُكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا

Аллаһ тағала: «Парыз етілген намаздарды қосымша намаздармен толықтырыңдар»-деп бұйырады. Осыдан кейін басқа істері үшін де осылай есеп айырысу жүргізіледі»-деген. Әбу Дәуд. (864).

³⁰ Умму Хабибадан жеткен хабарда Аллаһ елшісі ﷺ: «Кімде-кім бір күнде парыз етілген намаздан өзге он екі рәкәт намаз оқитын болса, ол үшін жәннаттан үй салынады»-деген. Муслим, (728). Тирмизиде келген нұсқада: «...Төртеуі бесін алдында, екеуі Ақшамнан кейін, екеуі Құптаннан кейін, екеуі таң намазының алдында»-деп келген. Тирмизи, (415).

³¹ Аграф сүресі, 85 аят.

³² Hud сүресі, 84-85 аяттар.

«Олар: «Әй, Шұғайб! Аталарымыз табынғанды тастауымызды немесе малды қалаған жолымызбен табудан тыйылуды сенің намазың бұйырды ма?»-деді»³³. Жауабын байқадың ба? Олар Шұғайбты ﷺ намаз себебінен өзгеріп кеткенін байқаған, себебі намаз адамды толығымен өзгертіп жібере алады.

Аллаһтың құлы, намазға жығыл! Не дерсің осыған? Намаз оқуға бел будың ба? Бәрекедді! Әлемдер Раббысы Аллаһқа мадақ! Бұл ісің жарады. Ендігі кезде: «Әй, бауырым! Сені өзгертіп, мазақ қылып, үстіңнен күліп кетіпті ғой мыналар. Мазақ еткені сонша, намаз оқитын халге әкеп тірепті ғой өзіңді»-дейтін адамдар шығары айдан анық. Еш қам жеме, сабыр сақта. Сенен алдыңғы пайғамбарларға да осылай айтқан адамдар. Адам сөзіне құлақ аспай, намазыңды жалғастыра бер.

Тағы біреу келіп: «Әй, қойшы осы сендерді. Бір рет мешітке барып намаз оқып едім, руқуғтен бас көтермей, белім ауырып кетті»-деп қынжылуы мүмкін. Раббыңның алдында он бес минут бел бүгіп тұруыңа шамаң келмеді ме? Доп қуалаған сарбаздарды бақылап, бір жарым сағат стадионда отырғанда шыдамың табылып, Аллаһ алдындағы он бес минутке мазаң кетті ме?

Иә, намаз өмір салтын өзгертіп, әдеп пен тәрбиені үйретеді. Дүниелік істерде тиянақты болуға жетелейді. Намаз арқылы сабырлық, байсалдылық, орнықтылық тәрбиеленеді. Немқұрайлылықтан алыстатып, жан тыныштығына жетелейтін де осы намаз. Уайым-қайғының емі де осы намаз арқылы табылады. Аллаһ тағала Құранда:

□ إِنَّ الْإِنْسَانَ خَلِيقٌ هَلُوعًا □ إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جُرُوعًا □ وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا □ إِلَّا الْمُصَلِّينَ ﴿﴾

«Шын мәнінде адам баласы сабырсыз жаратылған. Басына бір ауыртпашылық түссе тым шыдамсыз. Ал қолына жақсылық келсе аямшақ бола қалады. Тек намаз оқушылар (мұндай) емес»³⁴-деген. Сол үшін де намаз оқиық кел бірге. Аллаһпен ант етейін, жүрегіңде қуаныш ұялап, ләззат пен тыныштық орнағанын байқайсың.

Намаз күнәларыңды өшіретін нәрсе. Бұл жайында Аллаһ тағала:

□ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَزُلْفًا مِّنَ اللَّيْلِ ﴿﴾

«Күннің басы мен соңында және түннің бір бөлігінде намаз оқы. Шынында жақсылықтар жамандықтарды кетіреді»³⁵-деген. Аллаһ елшісі ﷺ: «Бес намаз сол аралықтарда жасалған үлкен күнәларды қоспағанда, кішігірім күнәларды өшіреді...»-деген³⁶.

Намаз күнәларыңды кешіріп қана қоймай, оларды жасаудан да сақтайды. Бұл жайында Қасиетті Құранда:

□ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ ﴿﴾

«Шын мәнінде намаз арсыздық пен жамандықтан тыяды»³⁷-делінген.

Сөзімнің соңында намазды тастау-күпірлік болып табылатынын тағы бір ескертіп кетуді жөн санадым. Пайғамбарымыздың ﷺ: «Сенім мен күпірлік арасы-намазды тастау»³⁸-деген хадисі есінде шығар.

Сонымен қатар Омар ﷺ: «Намазды тастаған адамға Исламнан алар үлес жоқ»-деген.

Абдулла ибн Масғуд ﷺ: «Намазды тастағанның діні жоқ»-деген.

Әбу Дәрдә ﷺ: «Намаз оқымайтынның иманы жоқ. Ал дәрет алмағанның намазы жоқ»-деген. Бұл сахабалардың сөзі. Олардан артық дін жайында кім білген?

Имам Ахмад, (оған Аллаһтың мейірімі жаусын): «Ер адамға намаз оқымайтын әйелмен бірге тұруға болмайды ма деп қорқамын»-деген. Осындай айтылған сөздерден кейін намазды тастап, бұл күнәнді жалғастырудан қорықпаймысың? Бұл жасап жүрген

33 Һуд сүресі, 87 аят.

34 Мағарыж сүресі, 19-22 аяттар.

35 Һуд сүресі, 114 аят.

36 «Сахикул Жәмиғ» (3874) Әнас ибн Мәликтен.

37 Ғанкәбүт сүресі, 45 аят.

38 Тирмизи, (2618). Жәбир ибн Абдулладан.

күнәң өзіңе ұнай ма? Сол үшін де намазға кіріс, бауырым! Біз сенің Жәннатқа кіруінді қалаймыз.

Ибн Хазм, (оған Аллаһтың мейірімі жаусын): «Көпқұдайшылықтан кейін намазды тастаудан үлкен күнә жоқ»-деген.

Ибнул Қайым, (оған Аллаһтың мейірімі жаусын): «Намазды әдейілеп тастау үлкен күнә екендігіне мұсылмандар бірауыздан келіскен. Бұл күнә Аллаһ алдында жазықсызды өлтіруден де, тонаудан да, әйелмен ойнастық жасаудан да, арақ ішуден де ауыр болып саналады. Бұлай жасаушы адамға жаза мен Аллаһтың ашуы уәде етілген. Осы өмірде де, о дүниеде де мазаққа душар болар жанның бірі болмақ»-деген.

Имам Зәһәби, (оған Аллаһтың мейірімі жаусын): «Намазды өз уақытында оқымайтын адам үлкен күнә жасаған болып табылады. Ал оны тастаушы ұрлықшы мен зинашыдан да жаман»-деп жазған.

Алайда, көптеген адамдар уайымсыз өмір кешіп, мәз-мейрам болып, бұл ауыр күнәға мән бермейді. Аллаһтың азабының қандай болатынын еш ойламайды. Обал-ақ! Осылай жалғасқан күнде, Аллаһ тағала оларды бұдан сорақы жазамен жазалап, жүректері Аллаһты еске алудан да мақұрым қалуы мүмкін. Ал одан кейін олар өздерін де ұмытары айдан анық. Аллаһ тағала Құранда:

□ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ

«Аллаһты ұмытып, кейін Аллаһ оларды өздерін де ұмыттырғандарға ұқсамаңдар»³⁹-деген. Аллаһты ұмытып, о дүниені ойлаудан да мақұрым қалады. Бұдан сорақы зат бар ма? Аллаһты еске алмас жүректен не пайда? Пайдасы жоқ, өлі жүрек деген сол ғой, сірә!

Ойланып қарашы, намазды зорлықпен орындату керек болған нәрсе ме?!

Намаз денсаулыққа немесе ахуалдық жағдайға зиянын тигізе ме?!

Намаздың ешқандай да пайдасы жоқ па?!

Намаз оқыған адам неден ұтылады, не жоғалтады?!

Біреу жақсылық жасай қалса, асты-үстіне түсіп, ризалығын білдіріп, алғыс айтатын болса, осындай нығметтер үшін Раббысына алғыс айтудан неге бас тартады?! Неге шүкірлік етіп намаз оқымасқа?! Сондықтан-да, намазды әдейілеп тастаушылардан болмайық.

Намаз оқып, Раббымыздың азабынан қорқайық! Азабынан құтылудың қамын жасайық!

Намаз оқып, ризалық білдіруші құлдардан болайық!

Аллаһ дәрежемізді көтерер, намаз оқиық!

Намаз оқып, екі дүниеде де амандыққа жетейік!

Аллаһым, бізді намаз оқушы құлдарыңның қатарына қоса гөр!!!

